Elintarviketeollisuusliitto ry

LAUSUNTO

24.10.2024

Eduskunta
Talousvaliokunta

HE 99/2024 vp

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI EU:N HIILIRAJAMEKANISMIA KOSKEVAN ASETUKSEN TOIMEENPANOSTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Elintarviketeollisuusliitto (ETL) kiittää talousvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Euroopan unionin hiilirajamekanismia koskevan asetuksen toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta.

ETL on sitoutunut kunnianhimoisten ilmastotavoitteiden edistämiseen ja pitää hiilirajamekanismia tarpeellisena ilmastopolitiikan välineenä luomaan tasavertaista toimintaympäristöä sekä estämään päästökaupan hiilivuotoja EU:n ulkopuolelle.

Hiilirajamekanismi vaikuttaa suoraan sellaisiin elintarviketeollisuuden yrityksiin, jotka ostavat alumiinipakkauksia EU:n ulkopuolelta sekä välillisesti sellaisiin yrityksiin, joiden käyttämissä alumiinipakkauksissa käytetään EU:n ulkopuolelta tuotuja materiaaleja. Näiden lukumäärä on käsityksemme mukaan varsin rajallinen, sillä esimerkiksi EU-alueen ulkopuolelta Suomeen tuotujen juomatölkkiaihioiden (7606 12 11) osuus vuonna 2023 oli noin 14 prosenttia koko tuonnista. Yksittäisille EU:n ulkopuolelta tuotavia alumiinipakkauksia käyttävälle pien- tai mikropanimolle hiilirajamekanismin velvoitteet voivat kuitenkin luoda merkittävänkin lisäkustannuksen.

Hiilirajamekanismilla on lannoitteiden kautta myös välillinen vaikutus koko ruokaketjuun niin kustannusten kuin huoltovarmuuden näkökulmasta. Kotimainen elintarviketuotanto on hyvin riippuvainen Suomen ulkopuolelta tuotavista lannoitteista ja niiden raaka-aineista. EU-alueen ulkopuolelta tuotujen lannoitteiden osuus oli jopa 61 prosenttia koko tuonnista (€) vuonna 2023. Lannoitteiden osalta Venäjän rooli on edelleen merkittävä ja yritysten mahdollisuuksiin saada tuotesidonnaisia päästötietoja liittyy näkemyksemme mukaan runsaasti epävarmuuksia. ETL korostaa, että hiilirajamekanismia koskevaan lainsäädäntöön tulee voida tehdä nopeastikin muutoksia poikkeusmenettelyistä, jos näyttää siltä, että toimeenpano aiheuttaa haasteita lannoitteiden saatavuuteen ja riskin ruokaturvan heikkenemiseen.

Hiilirajamekanismia koskeva järjestelmä on monimutkainen, lisää yritysten hallinnollista taakkaa ja kustannuksia. ETL on huolissaan erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuuksista täyttää velvoitteet, sille heille on lähivuosina kohdistumassa myös lukuisia muita uusia raportointivelvollisuuksia. Raportoinnin yhdenmukaistamiseen ja yksinkertaistamiseen tulisi jatkossa kiinnittää erityistä huomiota niin kansallisella kuin EU-tasolla yritysten kilpailukyvyn tukemiseksi.

Elintarviketeollisuusliitto ry
Pasilankatu 2, PL 115, 00241 Helsinki
Puhelin (09) 148 871 • Fax (09) 1488 7201
Y-tunnus 0201092-3 • Kotipaikka Helsinki

Finlands Livsmedelsindustriförbund
Pasilankatu 2, PB 115, 00241 Helsingfors
Telefon (09) 148 871 • Fax (09) 1488 7201
etl@etl.fi • www.etl.fi

Finnish Food and Drink Industries' Federation
Pasilankatu 2, P.O. Box 115, FI-00241 Helsinki
Telephone +358 9 148 871 • Fax +358 9 1488 7201
etl@etl.fi • www.etl.fi

Kuten hallituksen esityksessä todetaan, niin lähes kaikki CBAM-raportin toimittaneet toimijat ovat nojanneet raporteissaan komission määrittämiin tuotekohtaisiin oletusarvoihin. ETL katsoo, että yritysten valmiuteen selvittää asetuksen piiriin kuuluvien tuotteiden ilmastopäästöt ja ostaa CBAM-todistuksia liittyy runsaasti epävarmuuksia. Mielestämme jatkossakin, erityisesti tiedonsaantiin liittyvissä ongelmatilanteissa, tulisi olla mahdollista käyttää päästötietojen oletusarvoja.

Asetuksen sujuvan toimeenpanon ja markkinahäiriöiden estämisen näkökulmasta ETL pitää tärkeänä, että Tullilla on riittävät resurssit yrityksille tarjottavaan neuvontaan ja koulutukseen. Näkemyksemme mukaan neuvonnan roolia tulisi painottaa edelleen vuonna 2025 ja korjauskehotuksia hyödyntää ennen seuraamusmaksujen käyttöönottoa.

Kunnioittavasti

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO RY

Mikko Käkelä
toimitusjohtaja

Lisätiedot: Vastuullisuusjohtaja Satumaija Levon, ETL, satumaija.levon@etl.fi, puh. 040 752 8537